Ympäristövaliokunta
14.04.2021
HE 40/2021
Asiantuntijalausunto

RL-Palvelut Oy
Nina Rasola, yrittäjä, toimitusjohtaja

JÄTELAKIMUUTOS KOSKETTAA

- **Jokaista kuntalaista Suomessa eli asukasta ja yritystä**
- **Jokaista kuntaa**
- **Kunnallisia jäteyhtiöitä**
- **Toimialan arvioiden mukaan 600 - 1000 yritystä ja toimijaa, sekä sivutoimisia lietteen kuljettajia maaseudulla/maakunnissa**

TUHOISAT YRITYSVAIKUTUKSET

- sekajätteen osalta noin 50% kunnista,
- pakkausjätteiden osalta noin 70% kunnista ja
- lietteiden osalta 90% kunnista

on kiinteistön haltijan järjestämässä jätteenkuljetuksessa

→ Liikevaihto siirtyy yksityisiltä kunnallisille jäteyhtiöille ja kuljetukset kilpailutetaan julkisina hankintoina hankintalain mukaisesti

TUHOISAT YRITYSVAIKUTUKSET

- Kilpailutusten kalustovaatimukset - olemassa oleva uusi ja uudehko kalusto ei sovellu, koska edistettävä puhtaiden ja energiatehokkaiden ajoneuvojen osuutta mm. kaasukalustoa
- Investointitarve pienille ja keskisuurille yrityksille iso (erikoiskalustoa)
- Uuden kaluston toimitusaika 1- 1,5 vuotta
- Kilpailutusten vaatimukset kuten liikevaihtorajat, kilpailutuksen koko, vain hinta ratkaisee, vakuudet urakoista
- Pk-yritysten menestymistä kilpailutuksissa ei voi taata tai luvata
- Kilpailutukset ovat jo nyt johtanee toimialan keskittymiseen ja yrityskoon kasvamiseen

TUHOISAT YRITYSVAIKUTUKSET

- Yritysten liikevaihto jopa -100% 0-2 vuodessa (vrt. kunnalliset jäteyhtiöt 10 vuoden siirtymäaika ulosmyyntirajoihin)
- Täydentävä keräys – voidaan vesittää täysin jätehuoltomääräyksillä: mahdollistetaan liittyminen kunnan keräykseen
- Pakkausjätteiden yksinoikeus kunnille – vrt. nykytila n. 70% kuntia yritykset hoitavat.
- Pelkkä elinkeinotoiminnan jäte mahdollistaa kannattavan yritystoiminnan 10 Suomen suurimmassa kaupungissa –Lahtea tai Jyväskylää pienemmissä kaupungeissa ei onnistu

HUOMIO

Miksi kukaan ei nosta esiin sitä,

että jatkossa siis taloyhtiöiden asukkaat

(yhtiöt, joissa 5 huoneistoa tai enemmän)

maksavat 20 % Suomen pakkausjätehuollon kustannuksista?

samalla kaupalle annetaan 20% alennus pakkausjätehuollosta

VAIKUTUKSET KUNTIIN JA KUNTALAISIIN

- Kuntien itsemääräämisoikeus kapenee
- Kuntien tehtävät ja kustannukset lisääntyvät
- Kuntien on ”pakkoliityttävä” kunnallisiin jäteyhtiöihin
- Aluetaloudelliset vaikutukset tuhoisien yritysvaikutusten kautta
- Kuntalaisten palvelutarjooma ja palvelujen saatavuus heikkenee erityisesti pienillä paikkakunnilla ja maakunnissa
- Jätehuollosta voi tulla piiloveron kaltainen maksuautomaatti kuntalaisille

KIERRÄTYSASTE JA KULJETUSJÄRJESTELMÄ

- **Kierrätysastetta ei paranneta kuljetusjärjestelmämuutoksella.** *Tosiasiallisesti merkittävin vaikutus kierrätysasteeseen on erilliskeräysvelvoitteilla (kunnalliset jätehuoltomääräykset) sekä laadukkailla ja asiakaskohtaisilla palveluilla.*
- **Kunnilla olisi jo nyt ollut mahdollista kiristää lajitteluvelvoitteita, mutta näin ei ole tehty.**
- Syy tähän on selvä: kuntien **jätelaitokset ovat halunneet ohjata polttoon mahdollisimman paljon jätteitä** ja tämä taas on johtunut siitä, että niillä on pitkät sopimukset polttolaitosten kanssa. Ne ovat sitoutuneet toimittamaan tietyn määrän jätettä polttoon vuosittain. Joissakin sopimuksissa on sanktio, jos jäteyhtiö ei pääse sovittuun toimitusmäärään.

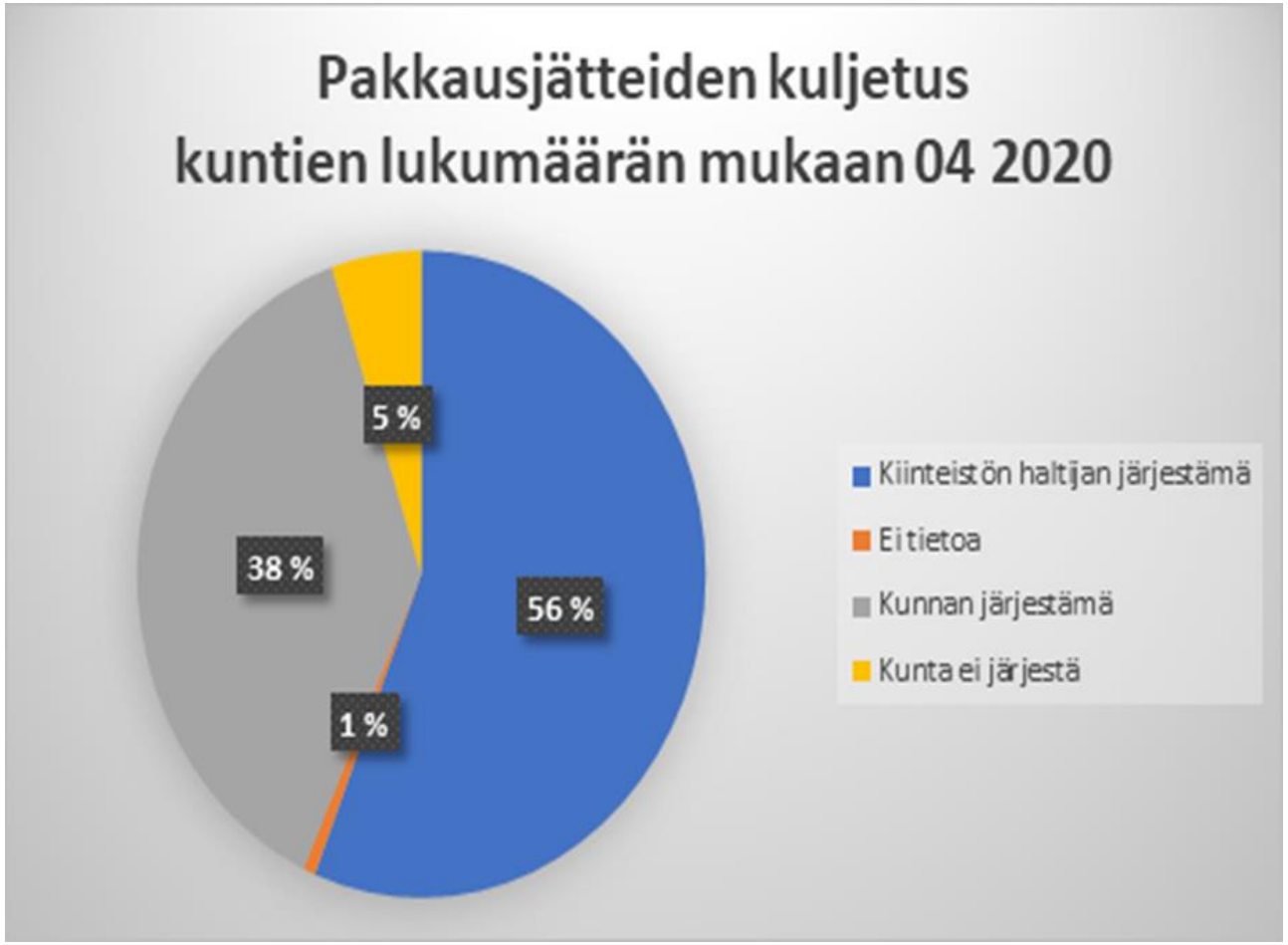
KUNTA ANTAA LUVAN OLLA LAJITTELEMATTA

- **Kunnan järjestelmä on siis antanut luvan olla lajittelematta,** ja tähän on jopa kannustettu jätteen polttoarvon ja polttokapasiteettiin tehtyjen sopimusten ylläpitämiseksi.

Kunnallisen jäteyhtiön Savonlinnan Seudun Jätehuolto Oy:n toimitusjohtaja:

”Mielestäni kenenkään ei tarvitse potea huonoa omaatuntoa, jos laittaa muovia sekajätteen joukkoon.” - ***Itä-Savo 12.9.2019***

PAKKAUSJÄTTEIDEN KULJETUKSET 04/2020

- 56% kuljetus on kiinteistönhaltijan järjestämä, koskee myös alueita, joissa voi olla kunnan järjestämä jätteenkuljetus, mutta pakkausjätteiden keräys on kiinteistön haltijan järjestämä
- 38% kunnan järjestämä
- 5% alueella kunnan järjestämä jätteenkuljetus, mutta pakkausjätteiden kuljetusta kunta ei järjestä
- 1% ei tietoja

KIINTEISTÖN HALTIJAN JÄRJESTÄMÄN JÄTTEENKULJETUKSEN SUPISTAMISEN TAKANA EI OLE DIREKTIIVIN VAATIMUSTA EIKÄ KOMISSION SUOSITUSTA

- Kuljetusjärjestelmä voidaan säilyttää ennallaan, kuntien päätäntävallan alla – kiinteistön haltijan järjestämän jätteenkuljetuksen supistamisen takana ei ole direktiivin vaatimusta eikä komission suositusta
- lisäksi kiinteistön haltijan järjestämän jätteenkuljetuksen edellytyksiin tulisi palauttaa lausunnoilla olleeseen muotoon, jossa nyt merkittäviä tulkintaerimielisyyksiä koskevat kohdat oli poistettu

KESKITYTTÄVÄ KIERRÄTYKSEN LISÄÄMISEEN EIKÄ KUNTIENJÄTEHUOLLON JÄRJESTÄMISVASTUUN LAAJENTAMISEEN

EU:n jätesäädöspaketin keskeisinä tavoitteina on vähentää jätteen määrää ja lisätä uudelleenkäyttöä ja kierrätystä. Jätesäädöspaketin toimeenpanoon on liitetty Suomessa useita yritystoiminnan edellytyksiä heikentäviä lisäyksiä. Sellaiset jätelakiin ehdotetut muutokset, jotka eivät pohjaudu jätesäädöspakettiin, tulisikin korjata eduskuntakäsittelyssä.

- ✓ Pakkausjätehuollon 100 %:n kustannusvastuu tuottajille ei siirtäisi tuottajien kustannuksia erilliskeräysvelvoitteen piiriin kuuluvien kuluttajien maksettavaksi kuten nykyisessä ehdotuksessa tehdään
  - kaikkien tuottajavastuujärjestelmien tulisi toimia samojen periaatteiden mukaisesti
- ✓ **Kunnille kuuluvaa vastuuta laajennetaan tarpeettomasti EU-direktiivistä poiketen** myös muuhun kuin kotitalouksista syntyvään yhdyskuntajätteeseen:
  - kotitalousjäte on laajennettu asumisessa syntyväksi jätteeksi
  - kotitalouksien rakennus- ja purkutoiminnassa syntyvä jäte on tietyin edellytyksin siirretty kunnan vastuulle, vaikka rakennus- ja purkujäte on rajattu pois yhdyskuntajätteen määritelmän piiristä
  - saostus- ja umpisäiliölietteiden jätehuolto on siirretty kunnan vastuulle, vaikka ne on nimenomaisesti poistettu yhdyskuntajätteen määritelmän piiristä

Kiitos ja pidetään yhteyttä!

Nina Rasola

yrittäjä, toimitusjohtaja

RL-Palvelut Oy

p. 050 5170472

nina.rasola@rl-palvelut.fi

www.rl-palvelut.fi

